

Hva er mikroøkonomi? Noen eksempler

Introduksjon til
ECON1210 — Forbruker, bedrift og marked
høsten 2011

Diderik Lund

18. august 2011

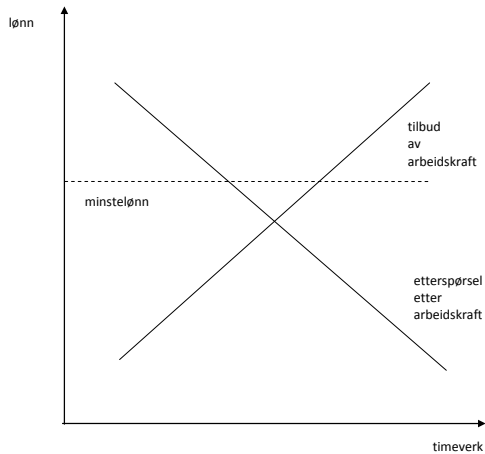
Samfunnsøkonomi, mikroøkonomi og makroøkonomi

- ▶ Faget samfunnsøkonomi deles gjerne i to deler pluss metode
  - ▶ Mikroøkonomi
  - ▶ Makroøkonomi
  - ▶ Økonometri, statistikk, matematikk
- ▶ Makroøkonomi sier noe om hele økonomien, emner som nasjonalprodukt, sysselsetting, økonomisk vekst, inflasjon, valutakurser, statsgjeld
- ▶ Mikroøkonomi tar utgangspunkt i enkeltaktører (forbrukere og bedriftseiere) og enkeltmarkeder, og sier noe om aktørenes valg, hvilke utfall vi kan vente oss i samspill mellom flere aktører, og hvordan vi kan vurdere om utfallene er gode eller dårlige

Undervisningen i samfunnsøkonomi ved UiO

- ▶ Første semester: ECON1210 mikroøkonomi, ECON1310 makroøkonomi
- ▶ Mulig å følge bare ett av disse emnene
- ▶ For dem som er tatt opp i studieprogram i samfunnsøkonomi, er begge obligatoriske og bør tas i første semester
- ▶ Bygger bare på bestått allmennfaglig videregående skole
- ▶ Krever ikke forkunnskaper i samfunnsøkonomi
- ▶ Krever ikke mer enn minimum matematikk

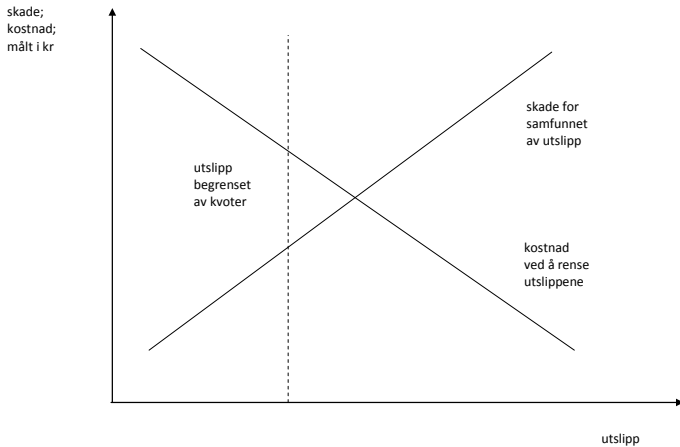
Eksempel: Arbeidsmarkedet

Eksempel: Arbeidsmarkedet

- ▶ Utfall uten minstelønsregel: Skjæring mellom tilbuds- og etterspørselskurve
- ▶ Med minstelønsregel: Skjæringspunkt mellom minstelønnslinja og etterspørselskurven
- ▶ Underliggende antakelse: Bedrifter kan ikke tvinges til å ansette
- ▶ Motiv for minstelønn: Unngå lønn som ikke er til å leve av
- ▶ Bieffekt av minstelønn: Færre får arbeid
  - ▶ Reduksjon i sysselsetting avhenger av helningen på kurvene
- ▶ På lengre sikt: Investeringer (type og mengde) kan bli påvirket
- ▶ NB: Modellen er kraftig forenklet
  - ▶ Antar at alle arbeidere har samme timelønn; passer best hvis vi antar at alle arbeidere har samme produktivitet
  - ▶ Lukket økonomi; ellers ville tilbudskurven være (bortimot) flat

Eksempel: Forurensing

Eksempel: Forurensing

- ▶ Anta at forurensende utslipp stammer fra bare en bedrift
- ▶ Anta at skadene av forurensing ikke rammer den bedriften som forurenses
- ▶ Kan vi si noe om hva som er et sannsynlig utfall?
- ▶ Kan vi si noe om hva som er et godt utfall?
- ▶ En mulighet: De som lider av forurensingen samler seg og tilbyr å betale for rensing
- ▶ Hvor mye rensing (utslippsreduksjon) vil de betale for?
- ▶ En annen mulighet: Staten krever at forurenser betaler
- ▶ Hvor mye vil staten kreve at det blir renset?

Likheter og ulikheter mellom de to eksemplene

- ▶ Begge eksemplene hadde en fallende og en voksende kurve i et diagram
- ▶ Langs vannrett akse målte vi en mengde; langs loddrett akse pengebeløp
- ▶ Første eksempel er en likevektsmodell for et frikonkurransemarked
- ▶ Etterspørselskurven viser samlet etterspørsel som funksjon av pris
- ▶ Tilbudskurven viser samlet tilbud som funksjon av pris
- ▶ Tolkningen av kurvene forutsetter fri konkurranse mellom mange tilbydere og mellom mange etterspørrere
- ▶ Bare for en bestemt pris er tilbud lik etterspørsel
- ▶ Andre eksempel kan oppfattes som et planleggingsproblem
- ▶ Staten kan prøve å oppnå det beste utfallet for samfunnet
- ▶ Alternativt kan det oppfattes som en forhandlings situasjon
- ▶ Hva som vil skje, avhenger delvis av retts situasjonen